

## APEZPIKO EUSKELDUNA

---

**B**ESTE Apezpiko euskeldun bat ba degu il onen emeretziya ezkerro: Mateo Mujika Urrestarazu jaun argidotaira.

Nola ez zorionez beterik berri atsegin au aitatu, jakiñik onelako egipenak zenbat goitutzen duten gure Euskal erri gurgarria.

Egia, ez dala Euskal errian gelditzeko; ta benetan samintzen gaituben gauza da, Apezpiko euskeldun bat izatera ez dala oraindik irichi gure erria. Gure anayak ez dituztela oraindik entzun beren izkuntzan eta beren Apezpiku jatorren españetatik Jesukristo gure Jaunak erakutzita-ko irakaspen jakintsuak.

Negargarria da ori, bañan utzi ditzagun negarrak alde batera alaitze-ko egun pozgarri onetan. Eta euskeldunak geran aldetik, biziro alaitu biar degu gure ata; argidotar bat Apezpiku izatera irichi dan egun atsegin onetan.

Orrela Apezpiltu euskeldunak egiten ba dira, bat edo bat gure gana etorriko alda, gure izkuntza maitagarrian Euskal errian jarduntzeko.

Gai onetan artakua dala Mateo Mujika argidotarra ez dago zer esanik Euskeldun jator jatorra, euskal zalia, euskal maitia, euskal iztun bikaña. Ez dago gogoratu besterik Segura'ko euskal jayetan egin zuben izkintza ederra.

Badauzkagu beaz orain iru Apezpiku euskeldunak: bat bizkaitarra ta bi gipuzkoarrak; ori naparrak aitatu gabe. Urte batzuben izan ditugu ta ez guchi ere, euskeldun bakar bat etzana Apezpiku izatera iristen. Ez dakigu nola edo zergatik gertatzen zan ori baña ala gertatzen zan. Orain ikusten danez gauzak chandatu dira ta onek indartzen du gure icharopena, eta sendotzen du gure ustea irichiko gerala Euskal errian Apezpiku euskelduna izatera.

Jaungoikoak ala nai dezala.

Juan dan aurreko urte abetan ez bada Apezpiku euskeldunik izan, lengo garai zarretan izaten ziran, eta Gipuzkoa'tik bertatik izan dira batzuek.

Idiazabal'dik ez, ez dakigu Apezpiku batere izan danik; gure irizian Mujika jaun argidotarra izango da Apezpiku'tara irichi dan lenengo idiazabaldarra.

Ez Mujika jauna jayotako erri Idiazabal'dik, ez gero bizitu zan Bea-sain'dik, ez apaiz egon zan Usurbil'dik, ez da oraindik Apezpiku bat izan. Lenengoa beaz Mujika jaun argidotarra izango da.

Esan degun bezela Gipuzkoan, ezagutu dira Apezpiku jaun ospetsuak, len esandako iru erri oyetatik orain arte inor izan ez bada ere.

Donostiarretatik badakigu Domingo Manzio edo Manz jauna, Bayona'ko Apezpiku egon zala; ta beste bat berriz Franzisko Ganboa lenbizi Amerika'n Apezpiku egona, ta gero Zaragoza'n Apezpiku-buru.

Tolosarrak izan ziran Antonio Idiakez jauna, Ciudad Rodrigo ta Segobi'an Apezpiku egona; ta Juan Bautista Aranburu Zeuta'rako aukeratua.

Azpeitiarra zan berriz José Sáenz Agirre jauna, janzkordun, (karde-nal), izatera irichi zaria; ta baita ere Martin Zurbano, Martin Inazio Loyola'kua, Sebastian Bitoria, Bernardo Eizagirre, Antonio Alzega, ta Fernando Uranga; Tuy, Paraguay, Urjel, Chukisaka (Bolibia), Ben-zuela ta Kuba'ko Apezpiku egonak.

Bergarra zan Brindis'ko Apezpiko Andres Ayardi jauna.

Ondarrabitarra zan Kristobal Rojas eta Sandobal jauna Sebilla'ko Apezpiko-buru egona.

Ernani'ko semiak ziran Juan Esteban Urbieta, Perkaiztegi ta Arbi-za jaunak.

Lezoarra, abizenari dagokion bezela, zan Domingo Lezo jauna Tuy'ko Apezpiko izana.

Oriyotarra Franzisko Segurola jauna, Zaragoza'ko Apezpiko burua.

Oyartsuarra, Sebastian Lartaun jauna, Kuzko'ko Apezpikoa.

Pasaitarra, Agustin Lezo jauna, Zaragoza'ko Apezpiko-burua.

Ikastegieta'ko semea zan Martin Zelayeta jauna, Leon'go Apezpiko egona.

Larraul'koa, Franzisko Tolosa jauna Tuy'ko Apezpikoa.

Segurarrak ziran, Juan Lardizabal eta Pedro Apaolaza jaunak, Pue-bla de los Angeles eta Barbastro'n Apezpiku egonak.

Ordizia'ko semia zan, Agustin Ayestaran eta Landa jauna.

Angiozar'koa berriz Franzisko Abila Mujika jauna, janzkordun edo kardenal izana.

Azkoitiarrak ziran Domingo Idiakez eta Juan Zuazola jaunak, Brindis'ko Apezpiko-buru ta Astorga'ko Apezpiko egonak.

Zestoa'ko semia zan Juan Alzolaraz jauna, Kanarias'ko Apezpiko izana.

Debarra, Tripoli'ko Apezpiko Pedro Leizaga.

Urrestilla'ko semia zan Diego Alzega, Kordoba'ko Apezpiko egona.

Bidani'koa, Matzera (Italin) Apezpiko buru itzantzan Juan Espila puna.

Urrechu'ko semea zan Franzisko Nekolalde ta Zabaleta jauna, jauzkordun edo kardenal izana.

Eibartarrak ziran Fray Inazio Mallea, Fray Andrés Ubilla ta Fray Esteban Alzua, Amerika'n Apezpiko izanak.

Elgoibartarra zan Fray Domingo Alzola.

Elgeta'koa, Barzelona'ko Apezpiko lenbizi, ta gero Balenzia'ko Apezpiko-buru izantzan Andrés Orbe ta Larreategi jauna.

Oñate'ko semia zan Rodrigo Merkado ta Zuazola, jaun ospetsua, Mallorca, Siguenza ta Abila'n Apezpiko egona ta Santiago'ko Apezpiko buru aukeratua. Jaun argidotar onen egitekua da Oñate'ko ikastola nagusiya. Erri berekuak ziran Lorenzo Antonio Otaduy eta Abendaño, Kristobal Lazarraga eta José Antonio Umerez eta Miranda jaunak, Lugo, Abila ta Amerika'n Apezpiko izanak.

Orra Apezpiko euskeldun pillá ederra, ta ala ere, gauza arrigarriya, bat bakarrik ez da Euskal erriyan Apezpiko egon.

Irichi dedilla egun bat orrelakorik gertatuko ez dana, ta izan dezagula Apezpiko euskelduna, euskeraz emengo seme zintzoai itz egingo diotena.

Gaurkoz alaitu gaitian Apezpikó euskeldun berri bat degulako, ta izan beza Mateo Mujika jaun argidotarrak biotz biotzetik bigaltzen diogun zorion laztana.

L. M. AITZBITARTE

